

Verslag sessie 5: Acties voor en door landbouwers via een landbouwbeleidsplan, stad Aalst

De stad Aalst heeft een lange traditie van landbouwbeleid en samenwerking met landbouwers. Zo wil de stad actieve landbouwers kansen geven om vernieuwing en verduurzaming in de landbouwstiel te bewerkstelligen. Hiervoor werden o.a. de publieke pachtgronden in kaart gebracht om hun de toegang tot grond, een heuse drempel die zij ervaren, te vergemakkelijken. Met het landbouwbeleidsplan en -actieplan wil Aalst de landbouwsector klimaatbestendiger maken. Andere acties zijn studiedagen voor landbouwers, een actieve landbouwraad en kennismatig ondersteunen waar nodig. Een rode draad binnen het Aalsterse beleid zijn de nauwe contacten met de landbouwers zelf.

Spreker: Evert Rubbrecht, landbouwcoördinator, stad Aalst

Verslaggever: Liesbet Van Crombrugge

Verslag

Landbouwcoördinator stad Aalst

- Aanspreekpunt voor landbouwers: landbouwers kennen landbouwcoördinator vooral via mond-aan-mond. Weten hem te vinden. Bijv. als het gaat om omgevingsvergunningen voor advies.
- Volkstuinen: +/- 210 volkstuinen in Aalst, ecologische teelt.
- Advies vergunningsaanvragen: als Omgevingsvergunning aangevraagd wordt en er zit agrarisch gebied in, wordt niet-bindend advies aan landbouwcoördinator gevraagd.

De Aalsterse landbouw

- Aantal landbouwers is aan het dalen. Momenteel nog 40-tal actieve landbouwers.
- Stads-CSA: 200-tal abonnementen.

Waarom een landbouwbeleidsplan?

Aalsterse landbouwpercelen, wat valt op?

- Langwerpige percelen, mogelijks bewerkt door verschillende landbouwers.
- Sommige ingesloten door bewoning.
- Versnippering percelen => moeilijke toegankelijkheid + Wat naar de toekomst toe (gezien de versnippering)?

=> Veel vragen vanuit de landbouw/landbouwers aan de stad: globale visie was nodig.

Aan de slag!

- Koninklijke landbouwcomice Aalst = breder dan landbouwers Aalst. Hierdoor ook contacten met de 'grenslandbouwers'.
- Oprichting van klankbordgroep Landbouw. Doel was om naast de inbreng van de landbouwers en de stad ook het 'overkoepelend' landbouwverhaal mee te nemen.

Rapport

- Landbouwbeleidsplan bestaat uit 2 delen:
 - Feiten, cijfers,...
 - Actieplan (=) waar willen we naar toe als stad?

Beleidsplan (1)

- Heel wat landbouwgrond ingenomen door niet-landbouwers. Is zo historisch gegroeid.
- Gaan kijken naar publieke landbouwgronden, wie pacht deze gronden nog, ...?
=> Dat allemaal in kaart gebracht. Zeer tijdsintensief.
- Nieuw pachtdecreet sinds nov. 2022:
 - Wie wettelijk pensioen trekt, zou pacht opzeg kunnen krijgen. Stad Aalst dit aangegrepen om jonge landbouwers te ondersteunen:
 - Infoavonden over nieuw pachtdecreet voor alle landbouwers.
 - Schrijven vanuit stad Aalst naar landbouwers met pacht, met vraag of zij al dan niet wettelijk pensioen trekken. Diegene die niet-reageren, vanuit gaan dat die wettelijk pensioen trekken.
Op deze manier beeld proberen krijgen van gebruik landbouwgrond => proberen jonge landbouwer toegang te laten krijgen tot grond.
 - Kleine stappen genomen door de stad, maar op lange termijn wel grotere effecten. Bijv. gepensioneerde landbouwer dat pacht doorgeeft aan jonge landbouwer.

Beleidsplan (2)

- Kaart over koolstofopslag in de bodem => ook interessant voor de stad.

Visie en actieplan (1)

- Voordelen: ook beleidssignalisatie naar hogere overheden. Bijv. oneigenlijk gebruik van landbouwgrond. Als oneigenlijk gebruik niet illegaal is, kan daar vanuit de stad niet veel aan gedaan worden.
- Nagedacht over deellandschappen in bepaalde zones, in praktijk kan aangepakt worden. Bijv. hoe landbouw, natuur en industrie laten samengaan?

Visie en actieplan (2)

- Zeer ruim, daarom 15 prioritaire acties naar voor geschoven om komende 2 jaar op te werken (zie dia's 18 en 21).
- Actiepunt 1 t.e.m. 6: heeft betrekking op de functie van de landbouwcoördinator
- Actiepunt 7 t.e.m. 9: heeft betrekking op het ondersteunen van landbouwers. Bijv. specifieke vragen van landbouwers beantwoorden of doorsturen naar juiste instanties.
- Actiepunten 10 en 15: heeft betrekking op biodiversiteit.
- Actiepunt 11: vragen vanuit landbouwers.
- Actiepunt 12: belang van buurtwegen zodat landbouwpercelen goed bereikbaar blijven.
- Actiepunt 13: realiseren op verschillende manieren. Studiedagen doorsturen, iemand meenemen naar een bepaalde studiedag, zelf netwerkmoment of studiedag organiseren voor de landbouwers, ...
 - Studiedagen voor landbouwers: ondanks er al heel veel studiedagen voor deze doelgroep zijn, georganiseerd op vraag van landbouwers; kort inhoudelijk en dan netwerkmoment tussen landbouwers (bijv. studieavond rond vezelhenne).

- Verpakken als ‘ontmoetingsavonden’; elkaar zien – zij kunnen vragen aan stad stellen
- ...
- Actiepunt 14: gaat over zonevreemd ruimtegebruik. Indien dingen niet kunnen, daarop proberen inspelen.

Korte ketenmarkt

- Ook landbouwers uit randgemeenten (Haaltert, Asse, ...) zijn aanwezig.

Agrobeheersgroep

- Sinds aantal jaren deze groep opgericht om landbouwer bij landschapsbeheer te betrekken

Slot:

- Landbouwbeleidsplan stad Aalst terug te vinden op <https://aalst.be/jobs-en-ondernemen/ondernemen/land-en-tuinbouw/landbouwbeleidsplan>
- Contact: landbouw@aalst.be

Vraag en antwoord:

- Stad Oostende: Landbouwgronden eindigen niet aan onze grenzen. Zijn andere besturen betrokken bij de totstandkoming van het landbouwbeleidsplan van stad Aalst? Of hebben zij ook, apart, een landbouwvisie opgemaakt.?
 - Dit is minder gebeurd. Omliggende landbouwers zijn wel aangesproken geweest. Dit is wel een tip om dit wel te doen/mee te nemen bij opmaak van eigen landbouwvisie/landbouwplan. Omliggende gemeentes hebben geen landbouwvisie opgemaakt.
- Zijn er criteria die gemeenten gebruiken voor de toekenning van volkstuinten?
 - Stad Aalst: werkt gewoon de wachtlijsten af. Voorlopig nog geen criteria voor. Stad Aalst daar voorlopig vrij soepel in. Maar willen er ook over nadenken om meer criteria opleggen.
 - Voorbeeld van Zagreb waar er wel criteria zijn, bijv. mensen zonder tuin, sociale factoren, ... krijgen voorrang.
 - Stad Brugge zou ook criteria hebben rond de toekenning van volkstuinten. Bijv. mensen die in de periferie wonen krijgen voorrang.
- Levensduur van het beleidsplan?
 - Geen timing opgezet wanneer acties afgerond moeten zijn. Wel volgend jaar een evaluatie van (actieplan); wat meer prioritair geven, wat niet, ...
- Overlap met andere beleidsplannen van de stad? Gaat er daar wisselwerking zijn tussen de beleidsplannen? Bijv. opmaak beleidsplan ruimte voor stad Aalst.
 - Is wel de bedoeling om deze plannen op elkaar af te stemmen. Meer concreet als er nieuwe beleidsplannen opgemaakt worden, dat er wordt afgestemd (indien relevant) met het reeds bestaande landbouwbeleidsplan. Bijv. voor de start opmaak beleidsplan ruimte van stad Aalst zal er worden samengezeten in de hoop dat dezelfde principes terugkomen.

- Zonevreemd gebruik minderen in het landbouwgebied; hoe gaan jullie daar concreet mee om?
 - Zonnevreemd gebruik is sowieso een moeilijk verhaal omdat het vaak niet illegaal is. Wat we als stad proberen:
 - Start-ups: goede bedoelingen, maar altijd de vraag stellen; ‘Wat is het plan op lange termijn?’ Als het niet goed opstart, kan dat wat blijven liggen midden in een landbouwgebied en blijft dit vaak lange tijd zo. Wat jammer is. We proberen dit op voorhand goed door te spreken met de beginnende ondernemers.
 - Verpaarding: kan je spijtig genoeg weinig aan doen. Enkel als er stedenbouwkundige zaken zijn die niet kunnen of waar we impact op kunnen hebben, proberen we dat via die weg, te ontmoedigen/tegen te houden.
 - Vertuining: bij advies Omgevingsvergunning proberen we daar ook zoveel mogelijk voorwaarden aan te geven. Maar dat blijkt nadien wel moeilijk om op te volgen.
 - Landbouwcoördinator probeert meer advies te geven aan collega’s bij vergunning, zodat landbouw(activiteit) ook niet vergeten wordt.

- Landbouwers nog steeds betrokken bij uitwerken actiepunten?
 - Via landbouwadviseraad
 - Opstart met soort nieuwsbrief naar landbouwers – nog veel op papier (brief) of opbellen

- Landbouwers betrokken bij de opmaak van het landbouwbeleidsplan van stad Aalst. Werden ook andere diensten van stad Aalst betrokken (bijv. dienst klimaat, stedenbouw, ...)?
 - Ja, zie dia 11. Het plan is dan ook gedragen door de diensten.

- Waarom jouw functie onder economie en zorgfunctie?
 - Omdat landbouw onder ‘Ondernemen’ zit.

- Stad Dendermonde probeert nu ook de opmaak van een landbouwvisie op de agenda te zetten bij het nieuw bestuur.